

Dosar nr. 2ra-1838/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. A. Braga)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, V. Cototrobai, O. Cojocaru)

DECIZIE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Victor Burduh
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Lepădatu Nicolae,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lepădatu Nicolae împotriva lui Cucuruz Aurel cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 09 februarie 2018, Lepădatu Nicolae a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cucuruz Aurel cu privire la încasarea sumei de 9 000 de euro cu titlu de datorie și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la 25 decembrie 2014, Cucuruz Aurel a împrumutat de la el suma de 9 000 de euro, obligându-se să o restituie în termen de 3 luni.

A indicat reclamantul că în acest sens a fost întocmită o recipisă. Respectiv datoria a devenit scadentă la 25 martie 2015.

A susținut reclamantul că, la multiplele sale adresări, Cucuruz Aurel nu a restituit suma împrumutului

Astfel, până în prezent nu i-a fost achitată datoria.

A solicitat Lepădatu Nicolae încasarea de la Cucuruz Aurel în beneficiul său a datoriei în sumă de 9 000 de euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată reclamantul a solicitat aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii.

Prin hotărârea din 18 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Lepădatu Nicolae împotriva lui Cucuruz Aurel cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, fiind dispusă încasarea din contul lui Cucuruz Aurel în beneficiul lui Lepădatu Nicolae suma de 9 000 de euro, în lei conform cursului valutar stabilit de

Banca Națională a Moldovei la data executării hotărârii cu titlu de datorie și suma de 5 590 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În scopul executării hotărârii a fost aplicat sechestru pe bunurile mobile, imobile și mijloacele bănești ale pârâtului Cucuruz Aurel, în limita pretențiilor admise.

Prin decizia din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Cucuruz Aurel, s-a casat hotărârea din 18 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central și a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de Lepădatu Nicolae împotriva lui Cucuruz Aurel cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

La 25 iulie 2019, Lepădatu Nicolae, a declarat recurs împotriva deciziei din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Actele cauzei denotă că, copia deciziei motivate din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces la 05 și 07 iulie 2019 (f. d. 119,120), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia. Astfel, recursul declarat este în termen.

În motivarea cererii de recurs, recurentul Lepădatu Nicolae a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, o consideră neîntemeiată și ilegală, bazată pe o încălcare esențială a normelor de drept material, aplicare eronată a normelor de drept procedural și examinarea arbitrară a probelor prezentate.

Recurenta, a menționat că, instanța de apel contrar prevederilor legale, nu a constatat toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

De asemenea, recurentul a subliniat că, instanța de apel în mod eronat a reținut ca mijloc de probă datele din pașaportul lui Cucuruz Aurel, privind aflarea acestuia peste hotarele țării în intervalul de timp 30 iulie 2014 – 25 februarie 2015, deoarece în acest pașaport lipsește informație, privind data intrării și ieșirii acestuia în această perioadă de pe teritoriul Republicii Moldova.

Prin încheierea din 16 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Lepădatu Nicolae, a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Lepădatu Nicolae, urmează a fi admis, casată decizia din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lepădatu Nicolae împotriva lui Cucuruz Aurel cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele motivele.

În conformitate art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) - (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Mai mult, în conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

CtEDO, în cauza *Suominen v. Finlanda*, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

Totodată, în cauza Van de Hurk v. Olandei, hotărârea din 19 aprilie 1994, și cauza Dulaurans v. Franței, Hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CtEDO a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat. Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că, Lepădatu Nicolae adresându-se cu prezenta acțiune în instanța de judecată a solicitat încasarea de la Cucuruz Aurel în beneficiul său a datoriei în sumă de 9 000 de euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, Judecătoria Chișinău, sediul Central, a admis cererea de chemare în judecată depusă de Lepădatu Nicolae împotriva lui Cucuruz Aurel cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, fiind dispusă încasarea din contul lui Cucuruz Aurel în beneficiul lui Lepădatu Nicolae suma de 9 000 de euro, în lei conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a Moldovei la data executării hotărârii cu titlu de datorie și suma de 5 590 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Verificând legalitatea actului de dispoziție adoptat de prima instanță, instanța de apel, prin decizia din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a admis apelul declarat de Cucuruz Aurel, a casat hotărârea din 18 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și a pronunțată o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de Lepădatu Nicolae împotriva lui Cucuruz Aurel cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

Instanța de recurs menționează, însă, că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Astfel, instanța de recurs reține că instanța de apel la examinarea cauzei nu a ținut cont de prevederile art. 148-160 Cod de procedură civilă, care indică expres că, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artisanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

De altfel, contrar normei citate, din materialul probator al cauzei rezultă că înscrisul care a fost pus la baza emiterii hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel, intitulat „Foaie de încredere”, în baza căruia Lepădatu Nicolae în calitate de împrumutător, a transmis în proprietatea lui Cucuruz Aurel care avea calitatea de împrumutat, bani în sumă de 9 000 de euro, iar ultimul și-a asumat obligația să restituie aceeași sumă de bani în termen de 3 luni, care în cauză constituie proba de bază, nu a fost supusă unei expertize, instanța de apel constatând din oficiu că inscripția „25-12-2014”, diferă din punct de vedere olografic de restul textului

consemnat în respectivul înscris, prezentând semne că a fost aplicată de o altă persoană ulterior datei de redactare a acestuia și anume de către Lepădatu Nicolae cu scopul de a justifica că termenul de prescripție nu este omis.

Colegiul precizează că poziția instanței inferioare privind aflarea lui Cucuruz Aurel, peste hotarele țării în intervalul de timp 30 iulie 2014 – 25 februarie 2015, nu poate fi reținută, deoarece nu au fost stabilite circumstanțe importante care ar dovedi acest fapt.

Totodată, Colegiul menționează că la emiterea deciziei contestate instanța de apel a constatat că Lepădatu Nicolae a încheiat la 25 decembrie 2014 cu Cucuruz Aurel un act juridic materializat prin semnarea unui înscris intitulat „Foaie de încredere”, în baza căruia primul în calitate de împrumutător, a transmis în proprietatea ultimului care avea calitatea de împrumutat, bani în sumă de 9 000 de euro, iar ultimul și-a asumat obligația să restituie aceiași sumă de bani în termen de 3 luni.

Deci, instanța de apel nu a clarificat care a fost totuși data la care a fost încheiat actul juridic intitulat „Foaie de încredere”.

Cu referire la cele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează, că decizia instanței de apel, trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în proces, și să răspundă în mod expres la toate cererile și obiecțiile formulate de apelant și intimat (Principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84) 5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea justiției adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la 28 februarie 1984).

Astfel, formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de corectitudine, certitudine, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de rezerve (necondiționalitate), oficialitate și relevanță.

Atunci, când instanța de apel, examinând apelul și adoptă o decizie prin care casează hotărârea primei instanțe (total sau parțial) cu adoptarea unei noi soluții, urmează a ține cont de faptul, că instanța de apel este obligată să examineze cauza, în limita pretențiilor înaintate de reclamant.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție subliniază că este inadmisibil, prin prisma art. 241 CPC, ca instanța de apel să adopte o decizie contradictorie.

Colegiul relevă că, instanța ierarhic inferioară totodată urma să stabilească, care a fost totuși perioada reală când a fost încheiat actul juridic intitulat „Foaie de încredere”, privind transmiterea de către Lepădatu Nicolae în proprietatea lui Cucuruz Aurel a sumei de 9 000 de euro, accentuând în acest sens că stabilirea de fapt a acestei circumstanțe influențează adoptarea unei soluții întemeiate în litigiul dedus judecării precum și va duce la respingerea sau admiterea respectivă a argumentelor invocate de către recurent, care nu au fost luate în considerare de către instanța de apel.

Deci, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să stabilească circumstanțele expuse supra, să identifice data exactă când a avut loc transmiterea de către Lepădatu Nicolae în proprietatea lui Cucuruz Aurel a sumei de 9 000 de euro, momentul când acesta a aflat despre încălcarea dreptului său și respectiv să adopte o soluție legală și întemeiată.

Astfel, instanța de recurs indică că, instanța de apel urma să expună în decizie concluzia cu privire la toate argumentele invocate, să întemeieze motivele în legătură cu care argumentele apelantului din cererea de apel au fost recunoscute ca întemeiate. Instanța de apel nu se va referi la simpla constatare a faptului temeiniciei apelului, deoarece în acest caz decizia apare ca nemotivată. Or, în sensul art.6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel, examinând litigiul, nu a constatat circumstanțe importante pentru soluționarea corectă și completă a acestuia.

Instanța de recurs menționează că, instanțele de judecată, trebuie, să emită o hotărâre clară, având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, în temeiul principiului clarității hotărârii judecătorești.

Colegiul reține că, instanța de apel, fără a intra în esența acestui litigiu și fără a supune verificării raționamentelor indicate supra, în raport cu prevederile legale, sub imperiul căror urmează a fi judecat prezentul litigiu, a constatat că, concluziile primei instanțe sunt nefondate și contravin stării reale de fapt existente, instanța incorect soluționând litigiul dedus judecății.

În consecință, instanța de recurs conchide că, instanța de apel, care are atribuții de dezvoltare devolutivă a fondului cazului la judecarea apelului, nu a constatat și elucidat toate aceste circumstanțe, importante pentru soluționarea pricinii în fond, și ca urmare, a pronunțat o soluție neîntemeiată.

Reiterând, motivele de fapt și de drept, expuse mai sus, statuând că, instanța de apel a soluționat eronat litigiul în cauză, iar instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta respectiva eroare judiciară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a admite recursul declarate de către Lepădatu Nicolae, se casează decizia din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lepădatu Nicolae împotriva lui Cucuruz Aurel cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate supra, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale a litigiului dedus judecății.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Lepădatu Nicolae.

Se casează decizia din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lepădatu Nicolae împotriva lui Cucuruz Aurel cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de

judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Victor Burduh

Maria Ghervas

Galina Stratulat